

Sesja parlamentu ChRL: problemy gospodarcze i współpraca z Rosją

Marcin Przychodniak

Podczas zakończonej 11 marca corocznej sesji Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL) władze ChRL potwierdziły obniżenie prognoz wzrostu gospodarczego w 2022 r., a także plany rozwoju programów socjalnych dla klasy średniej. W polityce zagranicznej kluczowa dla Chin jest współpraca z Rosją. Stanowisko to oznacza, że UE i USA nie mogą liczyć na wsparcie tego państwa w kontekście wojny na Ukrainie, ani na wygaszenie sporów dotyczących polityki gospodarczej czy praw człowieka.

Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych jest chińskim parlamentem, którego [coroczna sesja](#) służy zatwierdzeniu decyzji KPCh, m.in. przez przyjmowanie nowych ustaw. Elementem spotkania są sprawozdania chińskich instytucji, w tym rządu i Najwyższego Sądu Ludowego, z działalności w poprzednim roku i przedstawienie planów na bieżący. Stałym punktem są wystąpienie premiera prezentującego raport z prac rządu oraz konferencje prasowe szefa rządu i ministra spraw zagranicznych.

Tegoroczne obrady zdominował temat wyzwań stojących przed gospodarką Chin. Władze podkreśliły sukces zakończonych w lutym br. igrzysk olimpijskich w Pekinie, ale również – odnosząc się do [wojny na Ukrainie](#) – strategiczną współpracę ChRL z Rosją. Zakończenie tegorocznej sesji OZPL zbiegło się z największą od 2020 r. [falą zakażeń](#) COVID-19.

Wyzwania gospodarcze. W raporcie rządu na temat jego prac w 2021 i planów na 2022 r. premier Li Keqiang przedstawił pozytywne wyniki [gospodarki ChRL](#) w ub.r. Wzrost PKB osiągnął 8,1% (najwięcej od dekady, co jednak wynika m.in. z niskiej bazy: 2,2% w 2020 r.), a stopę bezrobocia w miastach udało się utrzymać na stosunkowo niskim poziomie 5,1%. Premier chwalił też działania rządu związane m.in. z innowacjami czy ekologią. Z optymizmem prognozował wzrost gospodarczy w 2022 r. na poziomie ok. 5,5%. Zadeklarował również dążenie rządu do zwiększenia konsumpcji, m.in. dzięki zmianom w systemie ochrony zdrowia, aby Chińczycy, zamiast odkładać pieniądze na te cele, częściej je wydawali. Wzrostowi

gospodarczemu mają sprzyjać m.in. inwestycje w infrastrukturę, w tym drogową i wodną (już w styczniu i lutym br. zwiększyły się o ponad 14% r/r). Deklaracje składane przez rząd są jednak mało konkretne. Raport, obok konsumpcji, wskazuje na dalsze wzmacnianie eksportu – głównego elementu rozwoju ChRL, m.in. przez wprowadzenie ułatwień podatkowych dla firm sprzedających za granicę.

Wyzwaniem dla gospodarki ChRL są nadal skutki pandemii koronawirusa, szczególnie słaby popyt, zarówno w Chinach, jak i na świecie. Problemem są także malejące dochody władz lokalnych i niekorzystny bilans ich budżetów, co wynika m.in. z ograniczeń w sprzedaży gruntów, a także z wysokiego zadłużenia. Rząd deklaruje, że w 2022 r. ograniczy wydatki z budżetu centralnego, a więcej pieniędzy skieruje do prowincji. W raporcie zapisano również możliwość finansowania planów, w tym inwestycji, przez emisję obligacji przez władze lokalne.

Rząd deklaruje na 2022 r. [redukcję wytwarzania CO₂](#), ale osiągnięcie szczytu emisji ma nastąpić dopiero w 2030 r. Tę tendencję potwierdzają m.in. decyzje o budowie nowych elektrowni węglowych. Wyzwaniem dla chińskiej gospodarki są spodziewane w 2022 r. niedobory na rynku żywności i związane z tym rosnące ceny. Ten problem, związany z małym areałem chińskich ziem uprawnych i katastrofami naturalnymi, pojawia się w raportach rządu już od kilku lat. Było to jednym z powodów, dla których ChRL ma obecnie zgromadzoną ponad połowę światowych zapasów pszenicy. Obawy potęguje agresja rosyjska na Ukrainę. Zarówno to państwo, jak i Rosja są

ważnymi dostawcami nawozów sztucznych do ChRL (ponad połowa całego importu) – ich eksport wstrzymała Ukraina, a Rosja rozważa taki krok.

W raporcie rząd nie wspomina praktycznie o niewypłacalności firm z sektora nieruchomości, który nie tylko odpowiada za około 20% chińskiego PKB, ale przez lata był też głównym motorem wzrostu gospodarki. Brak informacji na ten temat wskazuje na polityczne podłoże problemu, którego rozwiązanie wymaga najpierw uzgodnień w ramach partii. Nie będą one łatwe przed jesiennym zjazdem KPCh, na którym dojdzie do zmian personalnych w strukturach partyjnych. Premier Li Keqiang zapewnił jedynie, że władze chińskie będą dbać o społeczny charakter polityki mieszkaniowej, co może oznaczać zwiększenie możliwości kredytowych Chińczyków, a także działania regulacyjne, w tym np. dalsze limity cen mieszkań.

Współpraca z Rosją. Zwyczajowo podczas sesji OZPL kwestie polityki zagranicznej poruszane są podczas konferencji prasowej szefa MSZ. W tym roku [agresja Rosji na Ukrainie](#) była jednym z ważniejszych tematów konferencji. Przekaz ministra był jasny: strategiczna współpraca chińsko-rosyjska jest ważna i korzystna dla obu stron. Wobec agresji rosyjskiej na Ukrainę Wang Yi unikał – zgodnie z wcześniejszą chińską retoryką – określenia „wojna”. Powtórzył tezy dotyczące poszanowania integralności terytorialnej wszystkich państw (nie wymieniając jednak wprost Ukrainy) i Karty Narodów Zjednoczonych, co było spójne z ogłoszonym kilka dni wcześniej sześciopunktowym planem ChRL dla Ukrainy. Podkreślał jednocześnie wagę rosyjskiego poczucia zagrożenia ze strony USA i związaną z tym konieczność zmiany architektury bezpieczeństwa w Europie. Minister zaznaczył, że „niektóre siły” (mając na myśli Stany Zjednoczone) są niezadowolone z dobrych relacji między UE a ChRL. Nawiązał do [szczytu Unia-Chiny](#) zaplanowanego na 1 kwietnia, wskazując, że warto dążyć do jego pozytywnej finalizacji, np. przez rezygnację Unii z tworzenia instrumentów wymierzonych w chińskie firmy (m.in. mechanizmu przeciwko wymuszeniom). Starał się, podkreślając przywiązanie ChRL do pokoju i negocjacji, prezentować chińskie stanowisko wobec inwazji Rosji na Ukrainę jako ambiwalentne.

Duża część konferencji Wanga Yi była poświęcona sytuacji Chińczyków na Ukrainie, co stanowiło próbę poprawy wizerunku władzy w obliczu problemów z ewakuacją obywateli ChRL za pośrednictwem ambasady w Kijowie. Rozpoczęła się ona z opóźnieniem, a w chińskich mediach społecznościowych pojawiały się informacje o złych warunkach socjalnych. Stąd też zapewnienia Wanga o zaangażowaniu dyplomatów, przewodniczącego Xi oraz całej KPCh w poprawę losu Chińczyków za granicą.

Kolejnym ważnym tematem konferencji ministra spraw zagranicznych była kwestia Tajwanu. Dla ChRL jest to „kwestia wewnętrzna”, ale Wang Yi chciał odrzucić porównania między ewentualnym wsparciem suwerenności Ukrainy a odmową takiego gestu wobec Tajwanu. Minister po raz kolejny obarczył rządzącą na wyspie Demokratyczną Partię Postępową i USA odpowiedzialnością za ewentualne naruszenie stabilności w Cieśninie Tajwańskiej.

Wnioski i perspektywy. Przebieg tegorocznej sesji OZPL potwierdza, że władze chcą nadal wzmacniać rolę rynku wewnętrznego i konsumpcji w gospodarce ChRL w ramach tzw. [podwójnej cyrkulacji](#). To samo dotyczy koncepcji „wspólnego dobrobytu”, czyli zmian w podziale dochodu narodowego i wyrównywania nierówności. Wdrożenie obu flagowych koncepcji Xi Jinpinga, oznaczające modyfikację obecnego modelu wzrostu gospodarczego (z kluczową rolą eksportu i inwestycji), jest jednak hamowane przez trudną sytuację związaną z pandemią koronawirusa, a przede wszystkim przez charakter systemu politycznego, jego centralizację i biurokratyzację.

Sesja OZPL pokazała brak szansy na zmianę stanowiska ChRL wobec wojny na Ukrainie. W optyce KPCh Rosja pozostaje strategicznym partnerem Chin w ramach kluczowej dla nich, silnie ideologicznej rywalizacji z USA. Wsparcie dla Rosji nie przychodzi jednak ChRL bezproblemowo. Wystąpienie ministra Wanga Yi obfitowało w tezy nastawione na uwiarygodnienie Chin jako państwa wspierającego negocjacje i rozwiązanie kryzysu humanitarnego. Należy je jednak odczytywać głównie jako próbę poprawy wizerunku ChRL w kontekście politycznego wsparcia udzielanego Rosji, m.in. przed kwietniowym szczytem UE–Chiny.

Chiny chcą stworzyć wrażenie (głównie na państwach UE, ale również USA), że nie są partnerem Rosji w agresji na Ukrainie. Celem jest m.in. uniknięcie ewentualnych sankcji uderzających w chińskie firmy w konsekwencji wsparcia Rosji. Mogłyby one dotyczyć np. sektora finansowego czy telekomunikacyjnego. Obecna sytuacja gospodarcza w Chinach, a przede wszystkim ideologizacja polityki ChRL w konflikcie z Zachodem powoduje, że nie można się spodziewać zmian w polityce gospodarczej czy podejściu do praw człowieka. Tym samym sugestie poprawy kontaktów z UE czy USA mają chronić gospodarkę ChRL przed negatywnymi działaniami z zewnątrz. Z perspektywy UE przed zbliżającym się szczytem ważne jest uwzględnienie kwestii trwałego wsparcia Chin dla Rosji. Unia powinna komunikować Chinom, że jest gotowa nałożyć sankcje w przypadku udzielenia Rosji pomocy gospodarczej lub militarnej. Problemy chińskiej gospodarki czy wyzwania związane z zmianą modelu jej funkcjonowania także będą skutkować większym zamknięciem Chin na dialog z UE.